

Accountantsverslag 2023

Gemeente Heiloo

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Aan de gemeenteraad van gemeente Heiloo
Westerweg 252
1852 AR HEILOO

Haarlem, 29 augustus 2024

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag met betrekking tot onze controle van de jaarrekening van uw gemeente Heiloo voor het boekjaar dat eindigt op 31 december 2023. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons auditplan 2023 en de opdrachtcontinueringsbrief 2023. Onze bevindingen en aanbevelingen zijn in concept besproken met uw gemeentecontroller en de portefeuillehouder Financiën.

In deze rapportage hebben wij onze bevindingen en observaties opgenomen die zijn voortgekomen uit onze werkzaamheden tijdens de tussentijdse controle en de jaarrekeningcontrole.

Het accountantsverslag begint met een samenvatting van onze belangrijkste boodschappen. Daarna gaan wij in op de reikwijdte van onze controle, de diepgang waarmee wij gecontroleerd hebben en tot welke oordeel wij gekomen zijn. Verder gaan wij in op de informatiewaarde van de jaarrekening, mede in relatie met de paragrafen. Ook bespreken wij de ontwikkeling van de financiële positie en gaan wij in op de belangrijkste bevindingen uit onze controlewerkzaamheden. Dit doen wij langs de drie domeinen fysiek, sociaal en bedrijfsvoering. Vervolgens geven wij ons beeld van de interne beheersing (zoals ingericht bij de Werkorganisatie BUCH).

We sluiten het accountantsverslag af met bijlagen waarin we bevindingen hebben opgenomen over een aantal wettelijk verplichte onderwerpen, zoals de SiSa-verantwoordingsinformatie, de WNT en onze onafhankelijkheid. In de bijlage hebben we ook enkele actuele ontwikkelingen gegeven die voor u van belang kunnen zijn.

Dit accountantsverslag is opgezet als interactief document waar u eenvoudig doorheen kunt navigeren door op de menuopties aan de linkerzijde of de onderstreepte woorden te klikken. Wij vragen u terughoudend te zijn met het printen van het accountantsverslag.

Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik maken om u en uw medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking die we ervaren hebben tijdens onze werkzaamheden. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

Digitaal ondertekend door:
John Olij
August 29 2024 12:12 PM +02:00

mr. drs. John Olij RA

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze belangrijkste boodschappen

Voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring af te geven bij de jaarrekening van uw gemeente. Derhalve is ons oordeel dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten en werkelijke dotaties aan de reserves, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. De tolerantie voor fouten die wij bij de controle hebben gehanteerd bedraagt € 650.000.

Fouten en onzekerheden

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er helemaal geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze fouten en onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. Er zijn geen controleverschillen niet gecorrigeerd. De onzekerheden met betrekking tot de prestatielevering van zorg (Wmo en Jeugdwet) en overige inkopen bedragen afgerond € 1,3 miljoen en blijven hiermee onder de drempel van 3%.

Onrechtmatigheden binnen de verantwoordingsgrens

Het college is van mening dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door uw raad gestelde verantwoordingsgrens. Wij hebben geoordeeld dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Informatiewaarde van de programmaverantwoording

De leesbaarheid van de programmaverantwoording is ten opzichte van andere gemeenten van uw omvang voldoende tot goed. De programmaverantwoording en paragrafen zijn toegankelijk geschreven en hierdoor begrijpelijk/leesbaar. Ieder programma kent dezelfde opbouw en stramien waarin het wordt uitgewerkt. Ook de verschillenanalyses in de programmaverantwoordingen tussen begroting en realisatie zijn voldoende duidelijk geschreven en lijken ook voor raadsleden zonder financiële achtergrond begrijpelijk en goed leesbaar.

De doelstellingen en prestatie-indicatoren die in de programmarekening zijn verantwoord, sluiten aan met de doelstellingen en prestatie-indicatoren uit de begroting 2023. Hierdoor is er een goede vergelijking te maken tussen de jaarrekening en de begroting. Hiervoor is het dan wel nodig om de begroting er bij te pakken om deze te kunnen vergelijken.

Weerstandsvermogen is toereikend

Uit de jaarstukken blijkt dat het weerstandsvermogen toereikend is om de geïdentificeerde risico's af te dekken en om te voldoen aan de eisen die door de raad zijn gesteld. De gemeente heeft bij de berekening van de benodigde weerstandcapaciteit gebruik gemaakt van de Monte Carlo-methode. Hierbij is de maximale omvang en weging van de risico's geobjectiveerd.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze belangrijkste boodschappen

Doorlooptijd jaarafsluiting is lang

Wij zijn de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente gestart medio maart 2024 en de controle was ten tijde van het opstellen van deze conceptrapportage nog in volle gang. De doorlooptijd van de controle is dit jaar lang geweest. Bij de start van de controle waren de concept-jaarrekening en de financiële documenten voor het grootste deel beschikbaar, maar kostte de uitvraag inzake het vaststellen van de prestatielevering van inkopen de organisatie veel tijd. Ook de beantwoording van een deel van de door ons gestelde vragen, het opstellen en afronden van de rechtmatigheidsverantwoording, de afwikkeling van de VIC, het SiSa-dossier en de WNT ons aanzienlijk meer tijd dan voorgaande jaren.

Wij hebben uw raad met onze mail van 3 juni 2024 over de ontstane situatie reeds geïnformeerd.

Werkorganisatie BUCH staat onder druk

De BUCH organisatie voert de taken voor uw gemeente uit. Zoals in onze managementletter 2023 aangegeven, heeft het hoge personeelsverloop, ziekteverzuim en openstaande vacatures invloed gehad op de doorlooptijd van de jaarafsluiting.

Ook de VIC concludeert in haar ‘Rapportage interne controle 2023’ dat, op onderdelen, onvoldoende kennis en ervaring beschikbaar is in de organisatie om de interne controles met een voldoende diepgang en kwaliteit te beoordelen (en ook hier spelen mede personele wisselingen in de interen controle een rol van betekenis). Daarnaast vergt de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, de overdracht van medewerkers en dossiers Participatiewet naar Uitvoeringsorganisatie Zaffier en de implementatie van de Omgevingswet de nodige inzet van de werkorganisatie.

Interne beheersing is net voldoende

Naar onze mening is de interne beheersing binnen uw organisatie als geheel net toereikend. Echter met de nadrukkelijke kanttekening dat er relatief veel gegevensgerichte detailwerkzaamheden door de 3e lijn (d.w.z. de VIC) in het voorjaar 2024 zijn uitgevoerd om tot een getrouwe jaarrekening en rechtmatigheidsverantwoording te kunnen komen.

Onze bevindingen in het fysiek domein

De boekwaarde van de actieve grondexploitaties bedraagt per 31 december 2023 € 2,2 miljoen (2022: € 2,9 miljoen). Grondexploitatie Zuiderloo is in de afrondende fase, en ook in de grondexploitatie Boekelermeer zijn al een tweetal kavels verkocht in fase C; uw college heeft aangegeven dat ook voor de laatste kavels in fase B en C belangstelling bestaat vanuit de markt.

Naast investeringen in de grondexploitaties investeert uw gemeente in de komende jaren ook in onder meer in het nieuwe gemeentehuis van Heiloo, diverse sportaccommodaties, renovatie van de muziekschool, de aanleg A9 en in riolering. Deze investeringen hebben effect op de ontwikkeling van de financiële positie van uw gemeente.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze belangrijkste boodschappen

Onze bevindingen in het sociaal domein

Het proces ten aanzien van de Wmo en Jeugdzorg verloopt inmiddels voldoende stabiel. Voor de prestatielevering van zorg is uw gemeente nog grotendeels afhankelijk van de gecontroleerde productieverantwoordingen, voor zover de zorgleveringen hoger zijn dan € 125.000 op jaarbasis.

Hierdoor stelt u alleen achteraf vast of de zorgprestaties zijn vastgesteld voor de grotere zorgorganisaties. Dit zorgt net als in eerdere jaren voor een onzekerheid voor de prestatielevering van het deel van de zorgkosten waar geen controleverklaring voor is afgegeven.

Geen indicaties voor fraude

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voortgekomen voor fraude.

Schattingen door het college zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt beoordeeld en allemaal als evenwichtig aangemerkt.

Speerpunten gemeenteraad

Vanuit de gemeenteraad dan wel door uw auditcommissie zijn geen speerpunten meegegeven voor de controle van de jaarrekening 2023.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

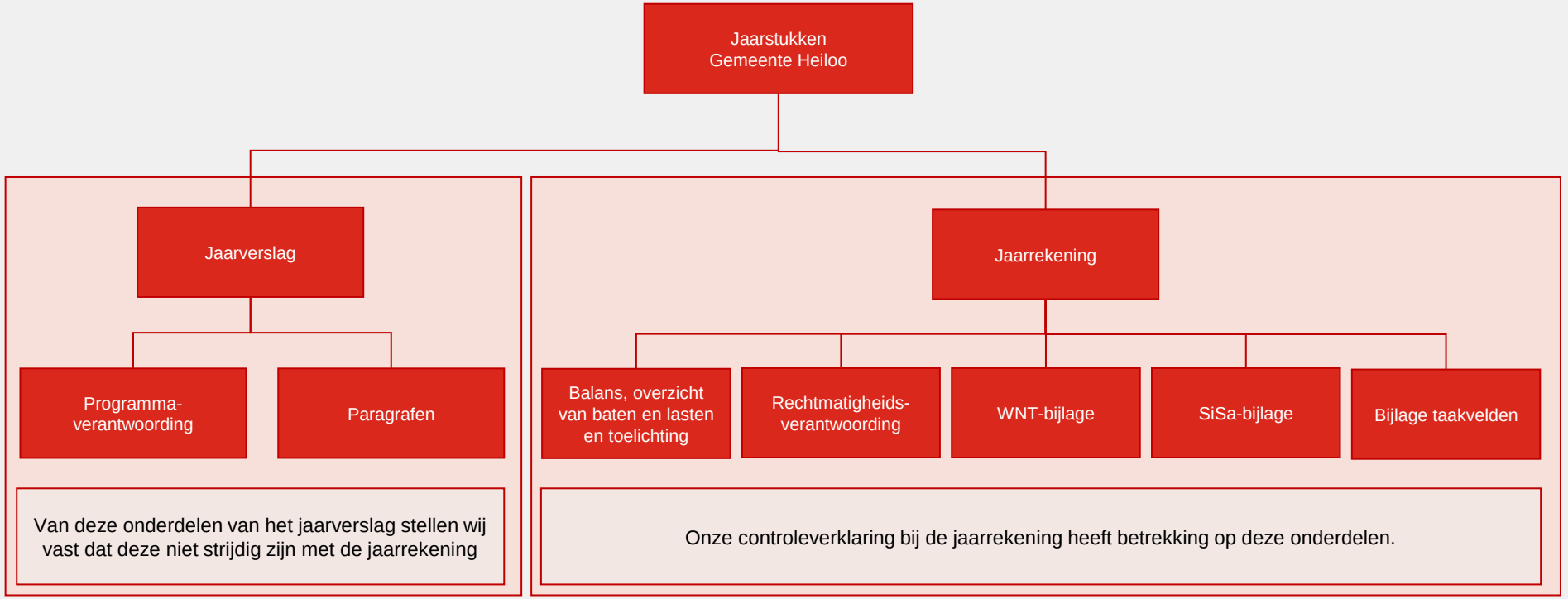
Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

De reikwijdte van onze controle

De gemeenteraad heeft ons verzocht om de jaarrekening 2023 van uw gemeente te controleren. De jaarstukken bestaan uit meerdere onderdelen, welke wij niet allemaal met dezelfde diepgang controleren. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle.

Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen op welke wijze wij de verschillende onderdelen van de jaarstukken in onze controle hebben betrokken.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

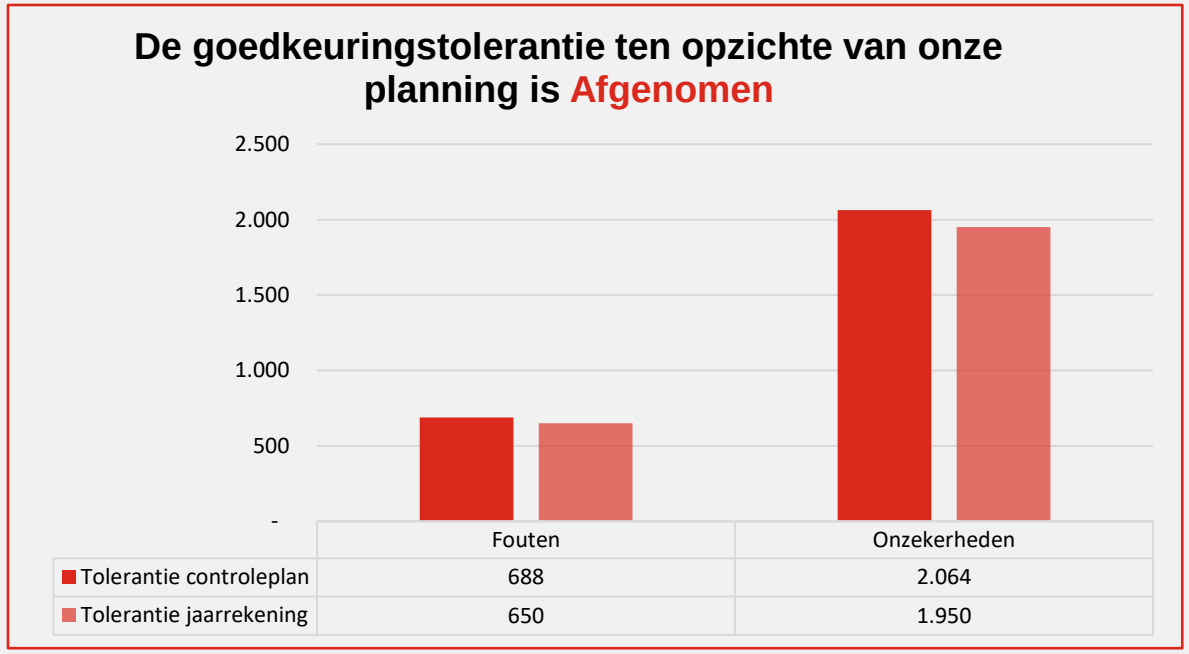
Dit zijn de definitieve toleranties die wij hebben gebruikt tijdens onze controle

U bepaalt binnen de wettelijke kaders welke goedkeuringstoleranties wij hanteren. Op grond van het BADO bedraagt deze tolerantie maximaal 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves voor fouten en 3% voor onzekerheden. U heeft ons gevraagd om deze maximale tolerantie te gebruiken bij onze werkzaamheden. De relatie tussen de goedkeuringstolerantie, eventueel geconstateerde afwijkingen en ons oordeel staat in tabel rechts van deze pagina aangegeven. Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten en werkelijke dotaties aan de reserves, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. Dit hebben wij samengevat in onderstaande grafiek.

	≤ 1%	≤ 3%	≥ 3%	≥ 10%
Fouten	Goedkeurend	Beperking	Afkeuring	Afkeuring
Onzekerheden	Goedkeurend		Beperking	Oordeel-onthouding

Rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is de grens waarboven wij gevonden afwijkingen in dit accountantsverslag aan u rapporteren. U heeft voor dit controlejaar de rapporteringstolerantie bepaald op € 75.000.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

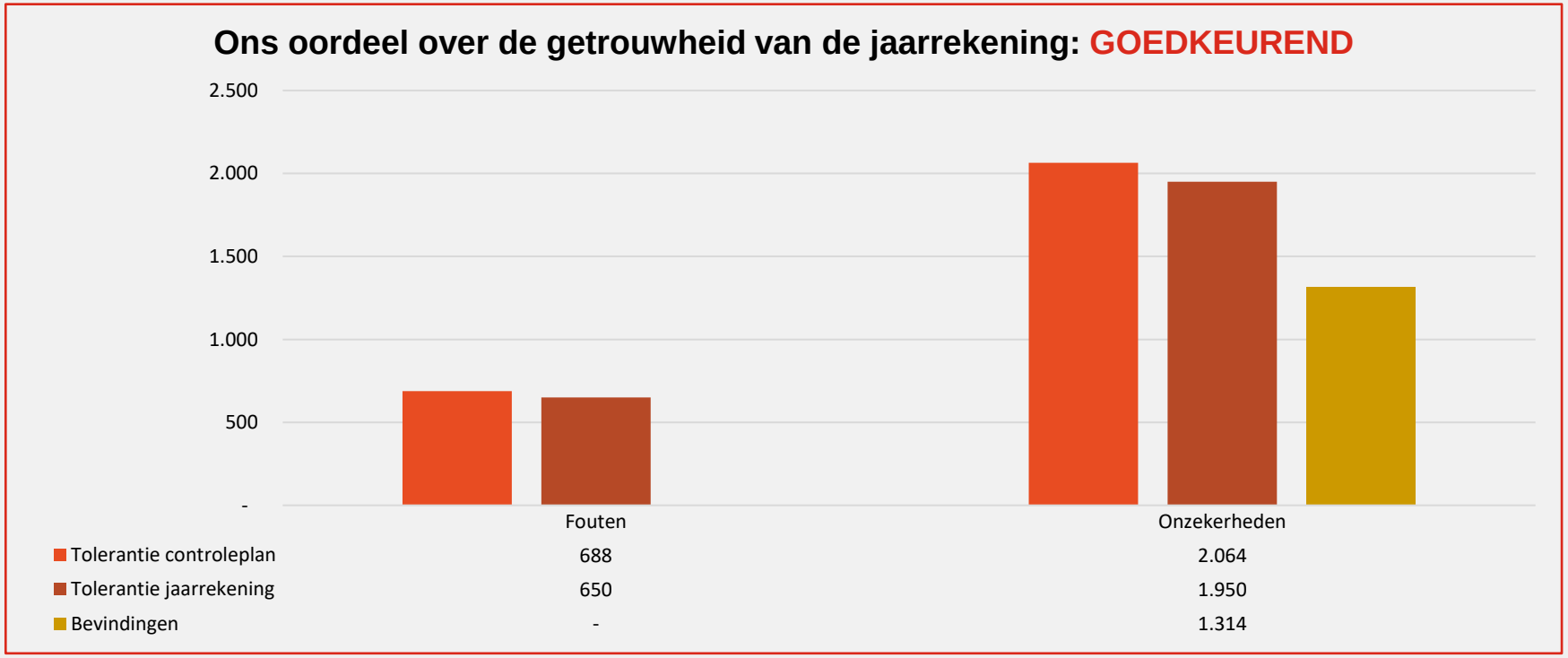
Wij geven een goedkeurend oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening

Ons oordeel bij uw jaarrekening

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring af te geven bij de jaarrekening van uw gemeente. Derhalve is ons oordeel dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Bevindingen blijven binnen de tolerantie

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er helemaal geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze fouten en onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. Dit hebben wij in onderstaande tabel samengevat. Op de volgende pagina kunt u lezen om welke specifieke fouten en onzekerheden het gaat.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Fouten en onzekerheden in de jaarrekening nader uitgelicht

Op de vorige pagina hebben wij u gemeld wat het totaal is van de fouten en onzekerheden die wij hebben geconstateerd, die het college niet heeft gecorrigeerd of niet heeft kunnen corrigeren. In de tabel hieronder hebben we deze voor u specifiek uitgesplitst. Tevens hebben we de fouten en onzekerheden kort toegelicht.

Fouten

Er zijn geen niet-gecorrigeerde fouten.

Onzekerheden

De totale onzekerheden vatten wij hieronder samen:

Wmo en Jeugdwet

Voor de vaststelling van prestatielevering in het sociaal domein, bent u afhankelijk van de gecontroleerde productieverantwoordingen van de zorgverleners. Voor kleine zorgverleners ontvangt u geen controleverklaringen bij de productieverantwoordingen, dan wel zijn er van sommige zorginstellingen (nog) geen verantwoordingen ontvangen op peildatum 24 april 2024. Daarom is de prestatielevering van deze kosten niet vastgesteld. Dit resulteert in een onzekerheid van in totaal € 722.000 in de jaarrekening.

Prestatielevering inkopen

Net als in eerdere jaren, is de prestatielevering van inkopen niet altijd aantoonbaar. We hebben hierover in voorgaande jaren en in de managementletter gerapporteerd. Dit jaar hebben wij dit aspect als een significant risico aangemerkt en wegen we dit mee bij onze oordeelsvorming.

Het is de organisatie in een aantal gevallen in de steekproef niet (meer) gelukt om de prestatie achteraf aan te tonen, waarmee er een rest onzekerheid bestaat over de levering van goederen of diensten. De hiermee samenhangende (geëxtrapoleerde) onzekerheid hebben wij vastgesteld op een bedrag van € 592.000 en dit bedrag hebben wij in onze oordeelsvorming meegenomen.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Het college heeft voor het eerst de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Achtergrond

Dit jaar heeft het college voor het eerst een eigen oordeel gegeven bij de rechtmatigheid van de jaarrekening. Deze rechtmatigheids-verantwoording is onderdeel van de jaarrekening. Daarom valt deze verantwoording binnen de reikwijdte van de controle van de jaarrekening. Daarmee zijn voor de raad waarborgen ingebouwd dat het college niet zomaar de verantwoording kan opstellen en afgeven.

Bij rechtmatigheid in dit kader bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Baten, lasten en balansmutaties moeten rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat dus primair om de financiële beheershandelingen.

Rechtmatigheidscriteria

In de rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af over de volgende drie rechtmatigheidscriteria:

- **Begrotingsrechtmatigheid:** handelt het college binnen de door u beschikbaar gestelde budgetten en kredieten.
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik:** zijn in (de uitvoering van) het beleid voldoende waarborgen opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen of tegen te gaan?
- **Voorwaardencriterium:** zijn de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met wet- en regelgeving tot stand gekomen?

Alle andere criteria worden afgedekt door het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Deze hoeven niet vermeld te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Verantwoordingsgrens

In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college over geconstateerde afwijkingen. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten en onduidelijkheden over de rechtmatigheid van een financiële beheershandeling. U heeft ervoor gekozen om de verantwoordings-grens vast te stellen op de maximale grens van 1% van de werkelijke lasten, inclusief werkelijke toevoegingen aan de reserves. Dit is gelijk aan een bedrag van € 650.000.

Het oordeel van het college

Het college is van mening dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door uw raad gestelde verantwoordingsgrens. Er zijn derhalve geen afwijkingen geconstateerd die deze verantwoordingsgrens overschrijden.

We verwijzen kortheidshalve naar de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering in de jaarrekening.

Ons oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording

Op basis van deze werkzaamheden zijn wij niet tot een andere conclusie gekomen dan het college, Daarom hebben wij geoordeeld dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Programmaverantwoording
Paragrafen
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording

In dit deel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording. Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit het perspectief van de raadsleden.

Daarnaast beoordelen wij of de programmaverantwoording in overeenstemming is met de jaarrekening en voldoet aan alle eisen die het BBV aan de programmaverantwoording stelt. Hieronder is een samenvatting opgenomen in tabelvorm. Vervolgens hebben wij in meer detail ons beeld uitgewerkt.

Aspect verantwoording	2023
Leesbaarheid	●
Informatiewaarde	●
Overeenstemming met jaarrekening	●
In overeenstemming met het BBV	●

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om de raad beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt de raad goed in positie

Algemeen

De leesbaarheid van de programmaverantwoording is ten opzichte van andere gemeenten van uw omvang ruim voldoende tot goed. Naar onze mening zijn er wellicht op enkele punten nog verbeteringen mogelijk om de raad nog beter in positie te brengen om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Dit is volgens ons vooral verankerd in de informatiewaarde van de programmaverantwoording.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

In onze visie vormen de paragrafen een belangrijk onderdeel voor de raad om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. In deze paragrafen moet het college verantwoording afleggen over een aantal belangrijke beleidsmatige onderwerpen die dwars door de programma's heen snijden. Daarom geven wij ook ten aanzien van de paragrafen ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde. Tevens beoordelen we of de paragrafen in overeenstemming zijn met de jaarrekening en voldoen aan de gestelde eisen die het BBV aan de paragrafen stelt. Dit hebben wij per paragraaf gedaan.

Ons samenvattend beeld van de paragrafen

Voor de paragrafen geldt dat de leesbaarheid en informatiewaarde erg verschilt per paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. Met andere woorden: wat stond er in de betreffende paragraaf in de begroting en wat is er uiteindelijk in de praktijk van terecht gekomen. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf.

Samenvattend komen wij tot de volgende aanbevelingen om de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen te verbeteren::

- Leg de inhoud van de paragrafen langs de meetlat van het BBV;
- Versterk de koppeling tussen de paragrafen in de begroting en de paragrafen in de jaarrekening;
- Voorzie kwalitatieve analyses van verklarende kwantitatieve analyses;
- Maak meer gebruik van grafieken en info-graphics.

Hieronder is een samenvatting opgenomen in tabelvorm. Op de volgende pagina's hebben wij in meer detail ons beeld uitgewerkt. Wij bevelen u aan om onze signaleringen ten aanzien van de paragrafen mee te nemen bij de verdere ontwikkeling van uw P&C cyclus.

Aspect verantwoording	2023	2022
Lokale heffingen	🟡	🟡
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	🟡	🟡
Onderhoud kapitaalgoederen	🟢	🟢
Financiering	🟡	🟡
Bedrijfsvoering	🟢	🟢
Verbonden partijen	🟡	🟡
Grondbeleid	🟢	🟢
Wet open overheid	🟢	🟢
Oekraïne	🟢	🟢

Legenda	Betekenis
🔴	Voldoet niet of beperkt aan de norm
🟡	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om de raad beter in positie te brengen
🟢	Voldoet aan de norm en brengt de raad goed in positie

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Lokale heffingen

De paragraaf Lokale heffingen voldoet aan bijna alle eisen die het BBV eraan stelt. De Notitie Lokale heffingen geeft echter ook aan dat in de toelichting van de achterliggende (beleids)keuzes bij de berekeningen van rechten en heffingen in ieder geval moet blijken of, en zo ja, hoe de kostendekkendheid tussen onderdelen wordt bereikt door gebruik te maken van kruissubsidiëring, alsmede in welke mate er kruislings wordt gesubsidieerd. De mate van kruissubsidiëring tussen onderdelen of hoofdstukken kan worden aangetoond door middel van een berekening per hoofdstuk.

Dit is vooral van belang voor heffingen en rechten met een dekking van meer dan 100%. Wij missen dit aspect in de paragraaf.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf Weerstandsvermogen is naar onze mening voldoende uitgewerkt. Er wordt inzicht gegeven in de wijze waarop de risico's in de paragraaf tot stand zijn gekomen, hoe deze worden gewogen, met welke systematiek en wat de mogelijke financiële impact is voor uw gemeente.

De belangrijkste risico’s voor de gemeente zijn in deze paragraaf nader toegelicht, waardoor de gemeenteraad een goed beeld heeft van de (‘top 10’) risico’s inclusief de ontwikkeling van de risico’s ten opzichte van de begroting. Naar onze mening is de paragraaf voldoende helder en begrijpelijk geschreven. Hierbij zijn beperkt vaktermen gebruikt. Waar ze toch gebruikt moeten worden, zijn ze helder uitgelegd. Hierdoor is deze technische paragraaf ook goed leesbaar voor raadsleden die minder vaak te maken hebben met risicomanagement.

Kengetallen zijn toegelicht

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement is een analyse van de verschillende kengetallen opgenomen. In de paragraaf zijn alle verplichte kengetallen opgenomen, en afzonderlijk toegelicht. Het BBV vraagt echter ook een analyse van de samenhang van de verschillende kengetallen. Dit is nog niet verder uitgewerkt.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen zijn de verschillende soorten kapitaalgoederen in overeenstemming met het BBV benoemd en afzonderlijk behandeld. Het beleidskader is wel duidelijk genoemd. Er zijn geen verdere bijzonderheden te melden.

Financiering

De paragraaf Financiering is naar onze mening in heldere taal beschreven Wij missen echter de inzicht in de rentelasten en het renteresultaat van de gemeente. Verder schrijft het BBV voor een analyse op te stellen en uit te werken van de financieringsbehoefte van de gemeente. De informatiewaarde is er bij gebaat om deze vereisten duidelijker uit te werken.

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering dient ten minste inzicht te geven in de stand van zaken en het gevoerde beleid ten aanzien van de bedrijfsvoering. Het BBV definieert echter niet wat onder bedrijfsvoering moet worden verstaan.

Het college verwijst ten aanzien van de organisatieontwikkeling, personeelsbeleid en ICT naar het Programma Bedrijfsvoering in de jaarstukken 2023 van de Werkorganisatie BUCH. In de Paragraaf bedrijfsvoering is dit jaar voor het eerst de toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Het college heeft een dossier inhuur m.b.t. de grondexploitaties over de periode 2020-2023 met een omvang van € 403.686 als fout gekwalificeerd. Omdat de afwijking hoger is dan de rapporteringsgrens van € 75.000 is deze fout toegelicht in de paragraaf.

Verbonden partijen

Deze paragraaf voldoet aan de eisen van het BBV. Een belangrijk aspect dat nu nog ontbreekt bij een aantal verbonden partijen is de verwachte omvang van het eigen vermogen, het vreemd vermogen en het resultaat van de verbonden partij over het begrotingsjaar. Bij het opstellen van de jaarrekening was deze informatie voor enkele verbonden partijen nog niet volledig beschikbaar.

Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid voldoet qua informatiewaarde aan de eisen die het BBV eraan stelt. Met de nog door de raad vast te stellen NAG (Nota Actualisatie Grondexploitatie) legt het college verantwoording af over de 2 actieve grondexploitaties, inclusief hiermee samenhangende overige investeringsprojecten.

Openbaarheid

De paragraaf Openbaarheid is voor het eerst verplicht geworden in de jaarstukken 2023. In deze paragraaf dient het college verslag te doen van de uitvoering van de Wet open overheid (Woo).

De inhoud en informatiewaarde van de paragraaf in de jaarstukken 2023 is ons inziens nog beperkt. Dit is overigens bij veel gemeenten het geval, omdat historie en referentie ontbreekt. Wij hebben het college geadviseerd om voor komend jaar kennis te nemen van het nieuwe artikel 16a dat in de voorgenomen wijziging van het BBV is opgenomen. Hierin zijn in meer detail de eisen opgenomen waaraan de paragraaf betreffende openbaarheid moet voldoen. Wij verwachten dat deze wijziging dit najaar definitief wordt.

Oekraïne

Heiloo heeft net als het voorgaande jaar een (vrijwillige) paragraaf Oekraïne opgenomen in de jaarrekening. Uw college geeft hiermee inzicht in de ontwikkelingen inzake de opvang van Oekraïners. Het college heeft een bestuursopdracht vastgesteld samen met de andere BUCH-gemeenten, deze opdracht is verlengd tot het 3e kwartaal 2024. Verstandig, immers de oorlog in de Oekraïne is nog niet ten einde. De kosten van personele inzet wordt vanuit de BUCH doorbelast aan uw gemeente op basis van de verdeelsleutel. Zoals blijkt uit de opstelling van de gerealiseerde baten en lasten inzake de opvang is een bedrag van ruim € 651.809 in 2023 niet tot besteding gekomen. Het bedrag is vrijgevallen ten gunste van het resultaat 2023. Aangezien er geen verplichting is tot terugbetaling aan het Rijk van het niet bestede deel, kunnen wij ons met dit standpunt verenigen.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

In onze controleverklaring moeten wij sinds vorig jaar expliciet aandacht besteden aan de geschiktheid van de door het college gehanteerde en onderbouwde veronderstellingen inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Om aan deze eis te voldoen hebben wij onder andere kennis genomen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf "Weerstandsvermogen en risicomanagement", waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Ons beeld van deze paragraaf hebben we eerder al gegeven.

Onze samenvatting van de kengetallen

Daarnaast hebben wij vastgesteld of de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen. In de grafieken op deze en de volgende pagina's hebben we een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van uw gemeente moeten worden opgenomen. Deze hebben we afgezet tegen de waarden van de ratio's van gemeenten met vergelijkbare omvang en met het gemiddelde van Nederland en de Regio Alkmaar.

Uit deze grafieken blijkt dat Heiloo een gemeente is waarbij de kentallen redelijk in lijn liggen met de gemiddelde Nederlandse gemeenten en de Regio Alkmaar. De schuldquote ligt nu iets lager dan de gemiddelden, maar zal mogelijk gaan oplopen als de geplande investeringen worden uitgevoerd. Verder zien we het kengetal grondexploitaties dalen. Het kengetal is bij uw gemeente lager ten opzichte van vergelijkbare gemeenten (qua grootte klasse) en landelijk. Dit hangt samen met het feit dat de actieve grondexploitaties Zuiderloo en de Boekelermeer in een afrondende fase komen en de boekwaarde in de balans ultimo 2023 sterk is afgenomen.

Daarnaast valt het kengetal belastingcapaciteit op ten opzichte van andere gemeenten en het landelijk niveau. Het kengetal geeft slechts inzicht in de hoogte van de belastingaanslagen gerelateerd aan (landelijke) gemiddelden, en heeft geen directe relatie met de onbenutte belastingcapaciteit van de gemeente Heiloo.

Tot slot ziet uw structurele exploitatieruimte er positief uit met ruim 3%. Dit lijkt redelijk in lijn met het voordelige jaarresultaat. Dit resultaat bestaat echter mede uit incidentele meevallers. terwijl dit kengetal gaat over structurele ontwikkelingen baten en lasten.

Op de volgende sheet hebben wij de kengetallen van uw gemeente vergeleken met voorgaande jaren, met andere gemeenten in dezelfde inwonersklasse en met de gemiddelde ratio's voor de Regio Alkmaar en op landelijk niveau over het jaar 2022.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

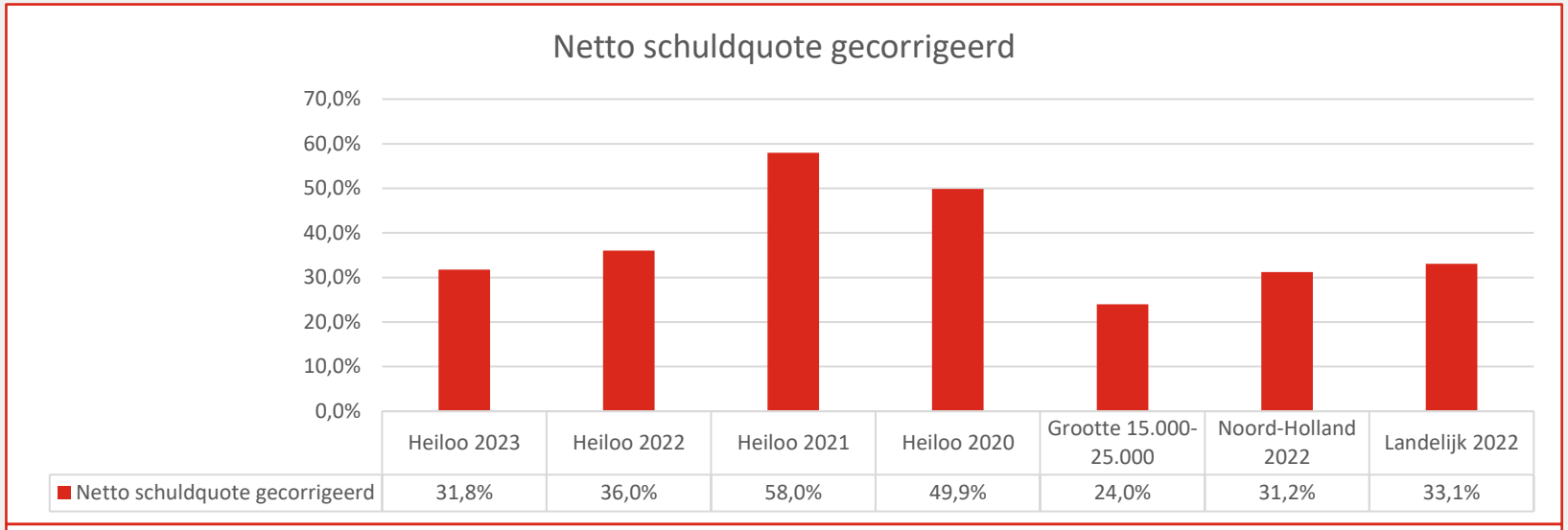
Bevindingen controle

Interne beheersing

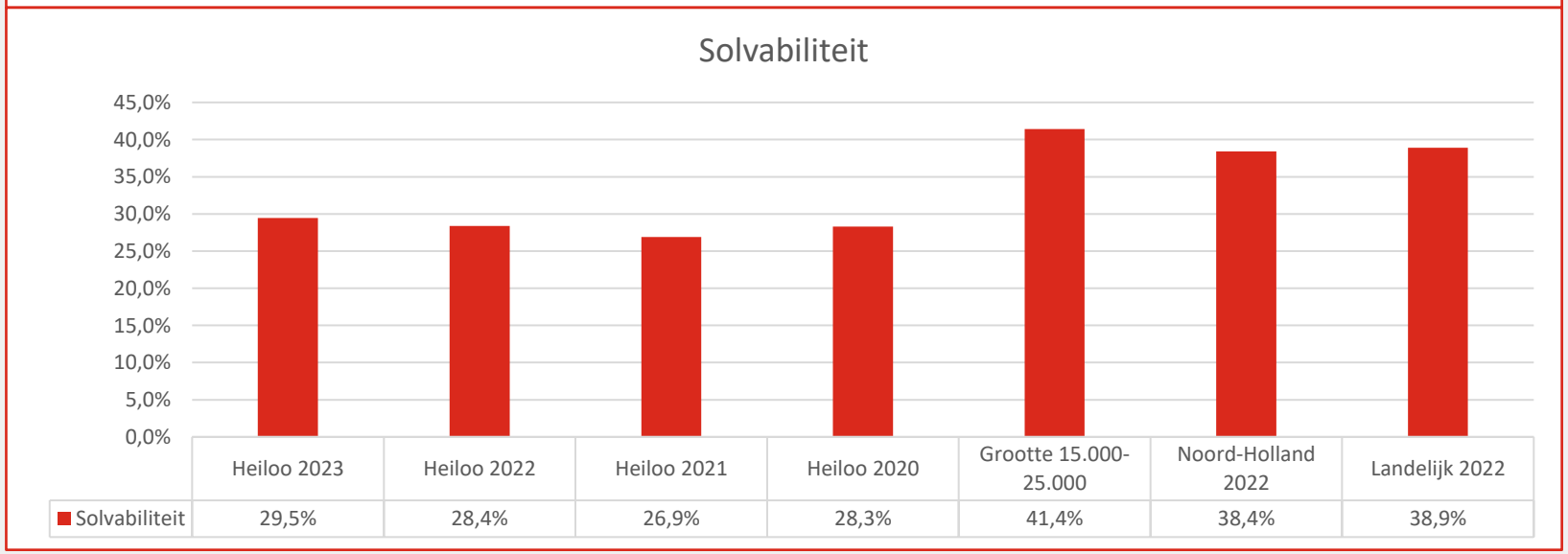
Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

	Heiloo 2023	Heiloo 2022	Heiloo 2021	Heiloo 2020	Grootte 15.000-25.000	Noord-Holland 2022	Landelijk 2022
Netto schuldquote gecorrigeerd	31,8%	36,0%	58,0%	49,9%	24,0%	31,2%	33,1%

	Heiloo 2023	Heiloo 2022	Heiloo 2021	Heiloo 2020	Grootte 15.000-25.000	Noord-Holland 2022	Landelijk 2022
Solvabiliteit	29,5%	28,4%	26,9%	28,3%	41,4%	38,4%	38,9%

ASSURANCE & OVERHEIDSACCOUNTANTS

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

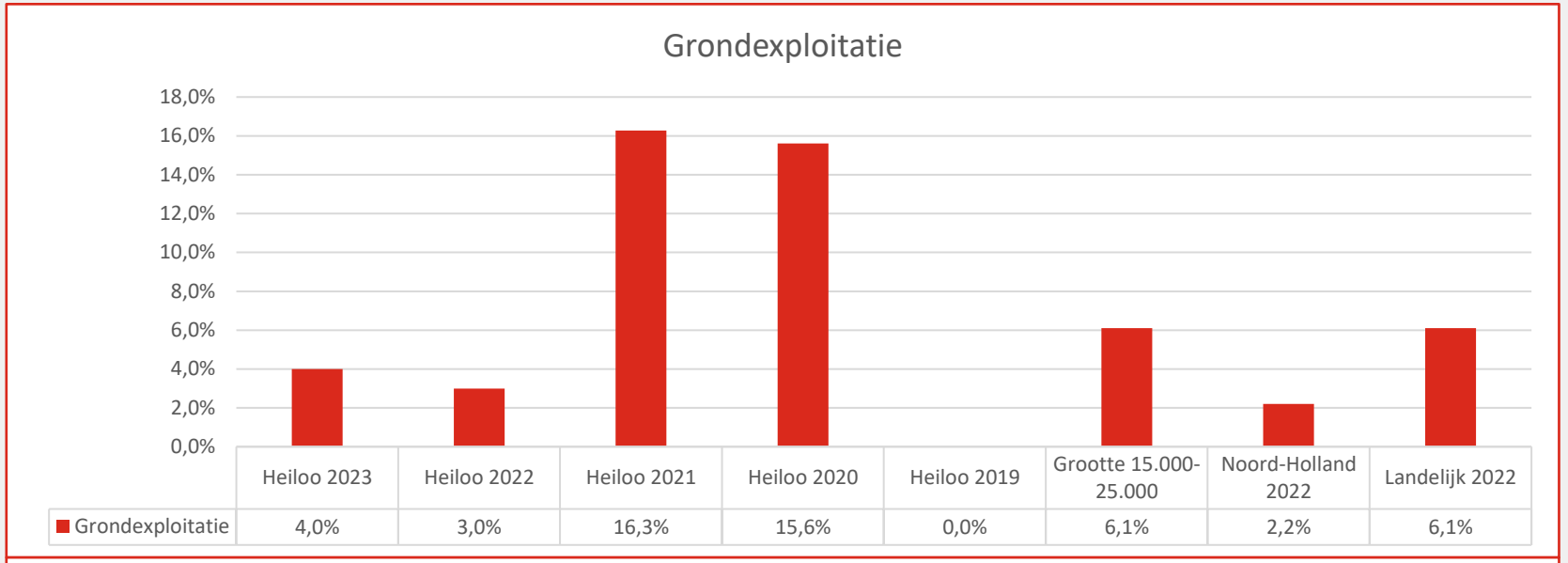
Bevindingen controle

Interne beheersing

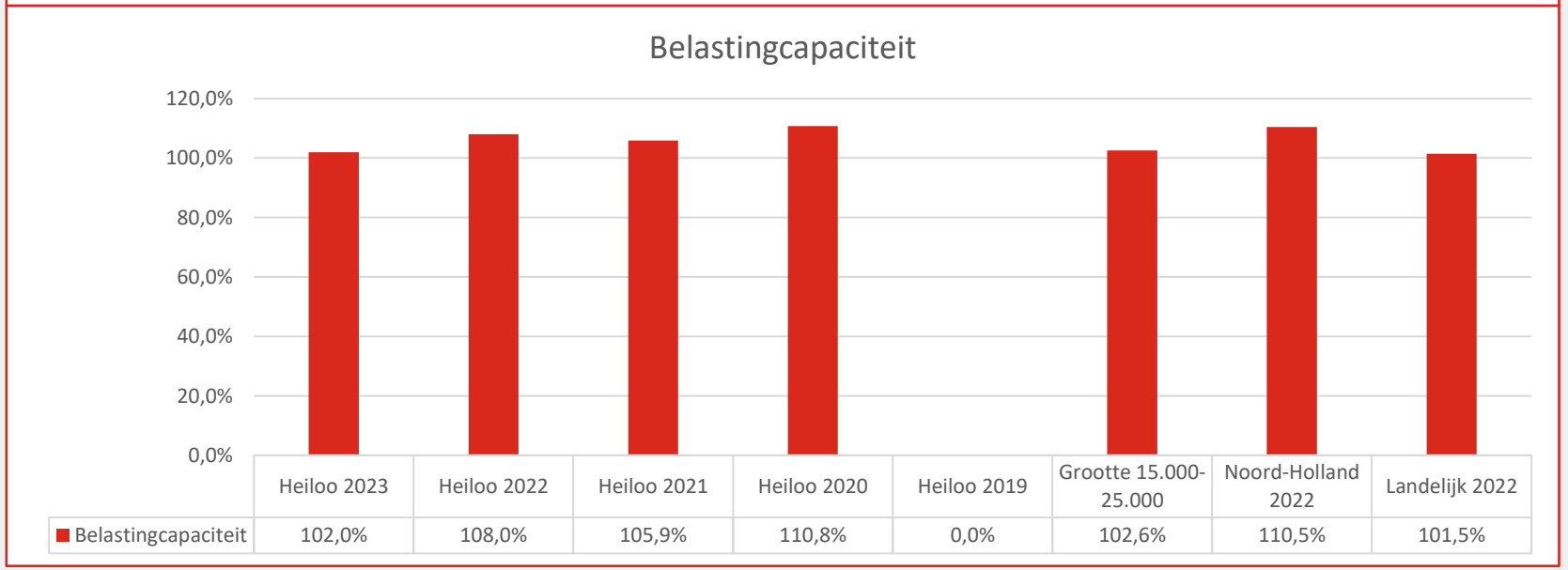
Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

	Heiloo 2023	Heiloo 2022	Heiloo 2021	Heiloo 2020	Heiloo 2019	Grootte 15.000-25.000	Noord-Holland 2022	Landelijk 2022
Grondexploitatie	4,0%	3,0%	16,3%	15,6%	0,0%	6,1%	2,2%	6,1%

	Heiloo 2023	Heiloo 2022	Heiloo 2021	Heiloo 2020	Heiloo 2019	Grootte 15.000-25.000	Noord-Holland 2022	Landelijk 2022
Belastingcapaciteit	102,0%	108,0%	105,9%	110,8%	0,0%	102,6%	110,5%	101,5%

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

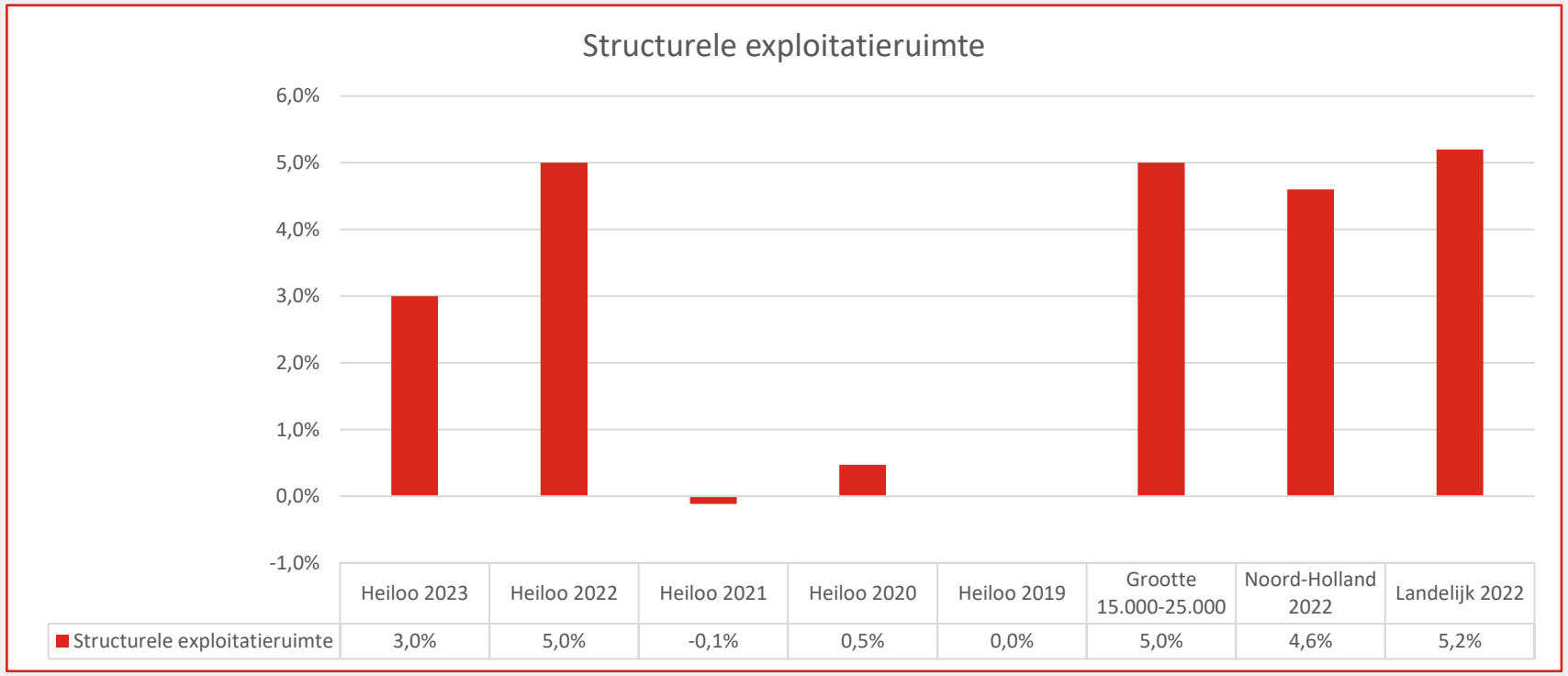
Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

	Heiloo 2023	Heiloo 2022	Heiloo 2021	Heiloo 2020	Heiloo 2019	Grootte 15.000-25.000	Noord-Holland 2022	Landelijk 2022
Structurele exploitatieruimte	3,0%	5,0%	-0,1%	0,5%	0,0%	5,0%	4,6%	5,2%

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Kengetallen BBV
Analyse
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze analyse

In de paragraaf Weerstandsvermogen is door het college een analyse gemaakt van het weerstandsvermogen van uw gemeente per 31 december 2023. Eerder in dit rapport hebben wij een aangegeven hoe wij aankijken tegen de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragraaf Weerstandvermogen. In deze paragraaf gaan we dieper in op de analyse die door het college gemaakt is.

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de financiële risico's die de gemeente loopt en de buffers die gemeente vrij beschikbaar heeft om deze risico's op te vangen (de weerstandscapaciteit). Uit de analyse van het college blijkt dat het weerstandsvermogen in 2023 is berekend en dat het ratio weerstandsvermogen (1,85) is gekwalificeerd als ruim voldoende. Hiermee wordt aangeduid dat uw gemeente meer dan voldoende weerstandsvermogen heeft om eventuele tegenvallers op te kunnen opvangen.

Objectiviteit van de benodigde weerstandscapaciteit.
Een belangrijk nadeel van de benodigde weerstandscapaciteit is dat deze subjectief is. Het is volledig afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement en de mogelijkheid om de maximale omvang en kans van voordoen van de risico's te bepalen. In de praktijk is dit vaak weerbarstiger dan uit de paragraaf blijkt.

Het risicomanagementproces, waaronder het denken en handelen vanuit risico's, wordt nog niet integraal beleefd en toegepast in de organisatie. Hierdoor kan niet zomaar gesteld worden dat de risico's die meegenomen zijn in de Monte Carlo simulatie en in de paragraaf juist en volledig zijn. Wel vormen ze naar onze mening een goede afspiegeling van het risicoprofiel van uw gemeente in vergelijking met andere gemeenten.

Uw weerstandsvermogen nader geanalyseerd
In de praktijk blijkt jaarlijks dat er zich geen (significante) risico's hebben voorgedaan die uw weerstandsvermogen in problemen hebben gebracht. Het weerstandsvermogen lijkt, ondanks de inherente subjectiviteit, meer dan voldoende om uw financiën als gezond aan te merken.

Wij adviseren u om de risicoanalyse van uw gemeente kritisch te blijven volgen.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Schattingen binnen het fysiek domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering immateriële vaste activa	Evenwichtig
Waardering materiële vaste activa	Evenwichtig

Interne beheersing investeringskredieten

Het afgelopen jaar is geïnvesteerd, waaronder in het nieuwe gemeentehuis, riolering, sportaccommodaties, renovatie van de muziekschool en de voorbereidingen inzake de aanleg van de A9. Zoals in de jaarrekening 2023 valt af te lezen worden investeringen voor een belangrijk deel doorgeschoven naar 2024. Voor de komende jaren staan derhalve aanzienlijke investeringen gepland. Dit vereist naar onze mening vanuit de organisatie een strakke regie op project beheersing en de bewaking van de door uw raad gevoteerde investeringskredieten.

Schattingen gehanteerd bij waardering van grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, de zogenaamde jaarschijven, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. In de tabel op de volgende pagina zijn onze bevindingen weergegeven.

Hierbij merken wij op dat de managementschattingen standaarden zijn die bij het herzien van de grondexploitaties gelden als uitgangspunt. Het college heeft vervolgens per grondexploitatie (in de NAG) beoordeeld of deze standaarden moeten worden gebruikt of dat afwijkende waarden (uitzonderingen) gelden, vanwege project-specifieke afspraken.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Status Grondexploitaties

We hebben kennis genomen van de (concept) Nota Actualisatie Grondexploitaties 2023 (NAG). Met dit document wordt voldaan aan de bepalingen zoals opgenomen in de Notitie BBV. De gemeenteraad zal de actualisatie van de grondexploitaties op 8 juli 2024 vaststellen. De cijfers zoals opgenomen in de actualisatie grondexploitaties zijn verwerkt in de jaarrekening 2023. In de actualisatie zijn de prognoses bijgesteld. In Heiloo zijn er twee actieve grondexploitaties: Zuiderloo (woningen) en de Boekelermeer (bedrijventerreinen). De boekwaarde van de balanspost onderhanden werk (w.o. bouwgronden in exploitatie) bedraagt ultimo december 2023 € 2,2 miljoen (2022: € 2,9 miljoen). Het saldo onderhanden werk daalt de afgelopen jaren flink als gevolg van de voortgang van de beide exploitaties.

Afsluiten actieve grondexploitatie Zuiderloo

Grondexploitatie Zuiderloo, althans het actieve gedeelte, loopt volgens uw planning door tot 2024. Uw college heeft in 2016 in het kader van de nieuwe verslaggevingsvoorschriften (BBV) voor grondexploitaties een besluit genomen om geen ‘knip’ te zetten, d.w.z. geen splitsing in een actief en een facilitair deel van de grondexploitatie. Omdat de actieve grondexploitatie voor Heiloo naar verwachting uiterlijk in 2024 zal zijn afgerond, resteert dan alleen nog het facilitaire deel. Wij hebben het college geadviseerd de grondexploitatie Zuiderloo formeel af te sluiten zodra de afbouw van de woningen in Timpaan in 2024 is gerealiseerd.

Het facilitaire deel, althans voor zover de gemeente Heiloo de gemaakte kosten kan verhalen via anterieure of posterieure overeenkomsten, kan vervolgens worden gepresenteerd onder de kortlopende activa.

Voortgang grondexploitatie Boekelermeer

Ook voor de bedrijfskavels zijn de verwachtingen nog steeds positief. Voor fase A geldt dat thans alle kavels zijn verkocht. Voor fase B zijn nog een tweetal kavels beschikbaar (in totaal een oppervlakte van 22.000 m2) waarvoor volgens mededeling van het college concrete interesse bestaat. De verwachting is dat de kavels uit fase B dit jaar kunnen worden verkocht. Ook zijn er in 2023 een tweetal kavels verkocht uit fase C.

We hebben verder vastgesteld dat de geraamde grondverkopen 2023 van € 1,9 miljoen niet volledig is gerealiseerd; er is voor € 1,1 miljoen aan kavels verkocht. Ook is een deel van de kosten voor woonrijp maken en plankosten doorgeschoven naar het volgende boekjaar.

Winstneming 2023

Beide actieve grondexploitaties verwachten een positief saldo op basis netto contante waarde. Gezien de voortgang van de grondexploitaties is er voor beide exploitaties in 2023 winst genomen van in totaal € 541.111. Het resultaat is gestort in de bestemmingsreserve Grote Projecten.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Plan Zandzoom

In 2023 zijn er feitelijk alleen plankosten verantwoord. De stikstofproblematiek, verkeerssituaties en flora/fauna kunnen nog een financiële impact hebben op de verwachte kosten. In 2023 is gebleken dat het niet nodig is om stikstofrechten te kopen. Heiloo heeft in de NAG 2023 een bijgestelde raming opgesteld voor Zandzoom met een looptijd tot 2030 ten aanzien van verwachte kosten en opbrengsten (peildatum van de NAG is 14 februari 2024).

In het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2023 wordt uw raad voorgesteld om het verwachte tekort na actualisatie van € 170.782 te dekken uit de bestemmingsreserve Grote Projecten. De totale aanvullende kosten als gevolg van de vernietiging van het bestemmingsplan Zandzoom bedraagt inmiddels ruim € 1,6 miljoen.

Zoals uit de NAG 2023 valt af te lezen kan uw gemeente deze extra kosten voor het overgrote deel niet meer verhalen op exploitanten, dan wel kunnen deze kosten worden ingebracht in de toekomstige exploitatiebegroting.

Model actualisaties grondexploitaties

We hebben tijdens onze controle kennis genomen van het model dat wordt gebruikt voor de actualisatie van de beide grondexploitaties voor uw gemeente.

Dit betreft een Excel model dat is ontwikkeld door een extern bureau. Hierin worden bedragen, faseringen en parameters handmatig ingevoerd. Desgevraagd is ons medegedeeld dat de invoer van gegevens intern wordt gecontroleerd, dat is belangrijk, immers een onjuiste of een foutieve invoer kan leiden tot een onjuist verwacht resultaat. Er vindt tot op heden verder geen externe toets (bijvoorbeeld via een second-opinion) plaats op de juistheid van de berekeningen.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Kengetallen BBV
Analyse
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze analyse

Managementschatting	Oordeel	Toelichting
Gehanteerde rekenrente	Evenwichtig	Het college rekent binnen de grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 2,5%. Dit percentage sluit, in overeenstemming met het BBV, aan op het werkelijke rentepercentage over het vreemde vermogen bij gemeente. De rekenrente kan worden aangepast. Aangezien de resterende looptijden van de grondexploitaties beperkt zijn, speelt dit naar verwachting niet.
Kostenstijging	Evenwichtig	De verwachte kostenstijging binnen de actieve grondexploitaties is 2% voor grondkosten en 3% voor overige kosten. Voor 2024 en daarna vanaf 2025 2%. Dit is binnen de marges van het interval uit het rapport van extern specialist Metafoor voor 2024. Op basis hiervan vinden wij de kostenschattingen evenwichtig.
Opbrengstenstijging	Evenwichtig	Het rapport van Metafoor houdt rekening met een stabiel prijsniveau of lichte daling in de meterprijzen over de hele breedte van het grondspectrum. De opbrengsten in de exploitatie worden voor 2024 voor woningen met 2,0% en voor bedrijventerreinen met 1% geïndexeerd
Verkoopprijzen	Evenwichtig	De prijzen zoals ingerekend in de grondexploitaties zijn gebaseerd op de residuele grondwaarde. De feitelijke grondprijzen komen tot stand na biedingen resp. onderhandelingen. Daarom achten wij de schatting evenwichtig.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Ontwikkelingen bij Domein Samenleven

De interne beheersing binnen Domein Samenleven heeft zich in 2023 overall bezien, positief ontwikkeld. Mede rekening houdend met de inspanningen in het kader van de overdracht van clientdossiers en medewerkers aan Zaffier (Participatiewet) en de implementatie van de nieuwe zorgapplicatie ZorgNed ten behoeve van de administratie van de Wmo en Jeugdwet.

Bevindingen bij de Wmo

Het team Wmo heeft het afgelopen jaar een goede ontwikkeling laten zien, mede door de uitbreiding van het aantal medewerkers in vaste dienst. In de managementletter 2023 is aangegeven dat sommige zorginstellingen te kampen hebben met een gebrek aan personele capaciteit. Dit heeft dan mede effect op het verloop van de 'werkvoorraden' bij uw gemeente. Wij hebben tijdens de eindejaarscontrole geen signalen ontvangen dat de werkvoorraad significant is opgelopen.

Uit de interne procescontroles over 2023 zijn geen materiële afwijkingen geconstateerd, noch door de VIC, noch door ons. In het kader van de overdracht naar de nieuwe applicatie ZorgNed is gebleken dat er een technische omissie is opgetreden, waardoor de eigen bijdrage CAK van een aantal zorgcliënten kennelijk per 1 januari 2024 is stopgezet. Herstelacties zijn in dit geval niet meer mogelijk omdat het CAK ook geen informatie verstrekt aan uw gemeente over cliënten.

Bevindingen bij de Jeugdzorg

Ook door het team Jeugd zijn stappen gezet om de interne beheersing verder te verbeteren. Dit heeft geleid tot een daling van de door de IC geconstateerde (formele) fouten en onduidelijkheden. De alsmaar stijgende zorgkosten in het sociaal domein blijven evenwel een punt van aandacht, niet alleen voor uw gemeente, maar ook landelijk gezien.

Gemeenschappelijke regeling Zaffier

De uitvoering van de Participatiewet is uitbesteed aan de gemeenschappelijke regeling Zaffier. Naast de bekende SiSa-regelingen zoals de bijstandsuitkeringen en de Tozo zijn dat nu ook de Wet inburgering, de regeling Onderwijsroute, de specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de regeling kwijtschelden Publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire, alsmede de leefgeldregeling (als onderdeel van de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne).

Wij hebben de jaarrekening 2023 met SiSa-bijlage van Zaffier ontvangen, inclusief een goedkeurende controleverklaring. Daarnaast is separaat nog een SiSa-verantwoording ontvangen van overige door Zaffier uitgevoerde regelingen. In het aan ons toegestuurde controlememorandum heeft de accountant van Zaffier voor de gemeente Heiloo geen bijzonderheden gerapporteerd.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Prestatielevering van de zorg is niet intern vastgesteld

Voor de prestatielevering van zorg bent u volledig afhankelijk van de gecontroleerde productieverantwoordingen. Hierdoor stelt u alleen achteraf vast of de zorgprestaties zijn vastgesteld. Door het jaar heen, heeft u hier beperkt zicht op. Daarnaast zorgt deze manier van werken alleen voor zekerheid bij aanbieders die meer dan €125.000 aan zorg hebben geleverd voor uw gemeente. Voor kleinere aanbieders is er een (rest) onzekerheid van de zorglevering. Dit ziet u ook terug in onze analyse van fouten en onzekerheden.

Wij adviseren om ook voor deze zorgverleners de afhankelijkheid van derde partijen te verminderen door zelf de levering van de zorgprestaties vast te stellen. Hierdoor heeft u gedurende het jaar eerder inzicht of uw inwoners de juist zorg krijgen op het juiste moment. Ook zeggen dergelijke controles mogelijk meer over de doeltreffendheid van de zorg.

PGB

Ook voor de Persoonsgebonden budgetten (PGB's) geldt dat de prestatielevering deels fout/onzeker is. Wij hebben voor de oordeelsvorming ons gebaseerd op de ontvangen projectiebrieven 2023 inzake de Wmo en Jeugdwet. De hierin 'geprojecteerde' fout voor uw gemeente valt dan ruimschoots onder ons rapportagetolerantie. Blijft overeind dat de accountant van de SVB over 2023 wederom geen goedkeurend oordeel afgeeft over de rechtmatigheid en getrouwheid.

Schattingen binnen het sociaal domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Nog te betalen zorgkosten Wmo en Jeugdwet	Evenwichtig

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar

Het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld..

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2023 aanvaardbaar zijn.

Schattingen binnen het domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering financiële vaste activa	Evenwichtig
Waardering kortlopende vorderingen en schulden	Evenwichtig
Waardering voorzieningen	Evenwichtig

Verbonden partijen

Cocensus

Over het boekjaar 2023 heeft de accountant van Cocensus bij de verantwoording van de belasting- en legesopbrengsten een goedkeurende controleverklaring verstrekt. In het aan ons toegezonden controlememorandum zijn verder geen afwijkingen gerapporteerd voor uw gemeente.

BUCH

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2023 van de Werkorganisatie BUCH een goedkeurende controleverklaring af te geven. Onze bevindingen hebben wij in het accountantsverslag aan het BUCH-bestuur gerapporteerd.

Voorzieningen

De gemeente Heiloo heeft op de balans per 31 december 2023 een totaal bedrag van € 4 miljoen aan voorzieningen gevormd. Hierna gaan we kort in op enkele van deze voorzieningen.

Wethouderpensioenen

Een van grotere voorzieningen betreft de voorziening wethouderspensioenen (saldo € 1,2 miljoen). Eind 2021 heeft de pensioenverzekeraar (Loyalis/ASR) de overeenkomst met uw gemeente opgezegd. Omdat het al opgebouwde deel bij de pensioenverzekeraar blijft staan, wordt bij de hoogte van de in te stellen voorziening rekening gehouden met het daar al opgebouwde deel.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Uw gemeente heeft vanaf 2022 een voorziening gevormd voor het eigen risico voor de pensioenuitkering van de wethouders. Uw gemeente heeft de voorziening gebaseerd op de berekeningen van salarisverwerker Visma Raet (inclusief een actuariële waardberekening). Mede door oplopende rekenrente (van 2,47% naar 3,16%) is de mutatie het benodigde pensioenvermogen beperkt gebleven.

Rioolvoorziening en spaarvoorziening riolering

De voorziening bijdragen investeringen riolering (saldo € 0,9 miljoen) is gevormd uit van burgers geheven middelen die specifiek besteed worden i.v.m. de uitvoering van het Programma Water en Riolering (PWR). Dit programma is door de raad vastgesteld op 8 juni 2023.

Bureau Arcadis heeft een kostendekkingsplan opgesteld ten behoeve van de gemeente Heiloo. Voorheen was dit het Gemeentelijk Rioleringsplan, thans heet dit nu Programma Stedelijk water en riolering (PWR). Uitgangspunt is dat in de berekeningen (waarin rekening wordt gehouden met klimaatkosten) investeringen worden geactiveerd en afgeschreven. Bureau Arcadis heeft in het kostendekkingsplan een viertal scenario's doorgerekend. In lijn met de recente Nota lokale heffingen heeft de gemeente naast de (egalisatie)voorziening rioolheffing ook een spaarvoorziening riolering gevormd. Het saldo van de nieuwe spaarvoorziening riolering bedraagt ultimo 2023 € 76.000.

In het opgestelde kostendekkingsplan zijn vele aannames verwerkt. Het gaat om zeer lange termijnen, technische ontwikkelingen rondom de investeringen, inschattingen van rente, inflatiepercentages en klimaatontwikkelingen, bevelen wij aan om deze berekening periodiek te laten actualiseren op basis waarvan uiteindelijk via een financiële vertaling de voorziening wordt bepaald.

Geen voorziening grafrechten

Gemeente Heiloo heeft voor de afkoop van grafrechten geen voorziening gevormd. In de Notitie lokale heffingen van de Commissie BBV wordt feitelijk een parallel getrokken met de verwerking van rioolrechten. Het komt er op neer dat als jaarlijkse lasten ten aanzien van begraven min of meer gelijk zijn aan de jaarlijkse baten een (egalisatie)voorziening niet hoeft. Gemeente Heiloo maakt van deze mogelijkheid gebruik, met als argument dat de grafrechten kostendekkend zijn.

Status claim

Wij hebben op basis van de beschikbare informatie beoordeeld voor welk concreet aanwezige claims (nog) een voorziening gevormd dient te worden in de jaarrekening. Ingevolge ons verzoek hebben wij van de huisadvocaat van de gemeente op 22 februari 2024 een brief ontvangen. Aangegeven is dat er een procedure loopt inzake de sluiting van een pand en opzegging van de huur/opstal. Er loopt een civiele rechtelijke en een bestuursrechtelijke procedure. Op 28 november 2023 is arrest gewezen. Mogelijk is/gaat de tegenpartij in cassatie. Of, en in hoeverre de gemeente Heiloo schadeplichtig is, is nog steeds onzeker, laat staan dat er voldoende zekerheid is over de hoogte van de claim. Een voorziening kan dan ook (nog) niet worden gevormd.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

VIC

Risicomanagement en fraude

IT-omgeving

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening

In dit onderdeel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van (de kwaliteit van) het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening.

Algemeen

Medio maart 2024 zijn wij conform onze afspraak gestart met de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Heiloo. De jaarrekening was bij de start beschikbaar, alleen waren (proces)onderdelen van de jaarrekening intern nog niet afgerond, respectievelijk nog niet aangeleverd.

Concreet betrof dit de concept rechtmatigheidsverantwoording, inclusief de onderbouwingen daarvan en de SiSa-verantwoording. Ook de VIC was enerzijds nog niet gereed (onderzoek inzake de externe inhuur heeft langer geduurd dan verwacht) en anderzijds was de VIC-eindrapportage nog niet beschikbaar in verband met afrondende werkzaamheden ten aanzien van lijncontroles en prestatieleveringen.

Ook de controle van de Wnt kostte dit jaar meer tijd dan verwacht en het beantwoorden van vragen vanuit het Fysiek domein heeft langer geduurd dan verwacht.

Correcties en/of aanvullingen naar aanleiding controle

Wij hebben geen materiële fouten in de jaarrekening 2023 van de gemeente Heiloo aangetroffen. Wij hebben bij het doorlopen van de concept versie(s) van de jaarrekening kleine onjuistheden geconstateerd in de toelichtingen. Deze zijn overigens gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

De belangrijkste (interne) aanvullingen betreffen het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en een toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

Daarnaast heeft een correctie op de voorziening verlofuren en een correctie doorbelasting plustaken in de BUCH-administratie een doorwerking gehad op de jaarcijfers 2023 van de gemeente Heiloo.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

VIC

Risicomanagement en fraude

IT-omgeving

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (aangevuld voor processen die per jaareinde zijn gecontroleerd)

Naar onze mening is de kwaliteit van de interne beheersing zoals ingericht binnen de BUCH organisatie ten behoeve van uw gemeente als geheel net voldoende om tot een getrouwe jaarrekening en rechtmatigheidsverantwoording te komen dit.

Dit kritische oordeel over de kwaliteit van de interne beheersing voor dit jaar wil echter niet zeggen dat wij niet tot een goedkeurende controleverklaring kunnen komen, of dat het college geen rechtmatigheidsverantwoording heeft afgegeven.

Wel geeft het aan dat er in de afgelopen maanden nog veel gegevensgerichte detailwerkzaamheden nodig waren door de zogenaamde 3e lijn (feitelijk is sprake van ondersteuning door de VIC) en ons om dit te realiseren.

Maar belangrijker, het geeft het belang aan om op korte termijn verbeteringen door te voeren om de kwaliteit van de interne beheersing op het gewenste niveau te krijgen zoals in redelijkheid mag worden verwacht van een organisatie met een omvang van de BUCH.

In onze managementletter 2023 zijn diverse bevindingen en aanbevelingen opgenomen die u hierbij mede kunnen ondersteunen. Kortheidshalve verwijzen wij u daarna.

Op de volgende pagina hebben wij voor de belangrijkste processen onze visie gegeven op de kwaliteit van de interne beheersing in het kader van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
VIC
Risicomanagement en fraude
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (aangevuld voor processen die per jaareinde zijn gecontroleerd)

Proces		Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Administratie/debiteuren	🟢	Geen bijzonderheden te melden. Financiële administratie is bij, geen materiële waarderings-issues rondom debiteuren.
Omgevingsvergunningen, begraven	🟡	Geen materiële afwijkingen vastgesteld. Wel plaatsen wij de kanttekening dat er nog onvoldoende interne controle wordt uitgevoerd op de inning van omgevingsvergunningen. Wij vragen voor het komend jaar aandacht voor dit proces.
Ontvangen subsidies (met name SiSa regelingen)	🔴	Het opvragen en onderbouwen van de bestedingen per SiSa-regeling vraagt veel extra inzet, coördinatie en afstemmingen, alsmede om specifieke kennis. Hiervoor vragen wij nadrukkelijk de aandacht.
Treasury	🟢	Geen bijzonderheden te melden.
Inkopen/factuurverwerking & prestatie akkoord	🔴	Proces factuurverwerking beoordelen wij op zichzelf als toereikend. Onderdeel ‘prestatielevering’ is nog niet geheel gewaarborgd, en niet altijd aantoonbaar. Het achteraf ‘najagen’ van onderbouwingen kost de organisatie veel inspanningen.
Betalingsorganisatie	🟢	Reguliere betalingsproces via BNG (4-ogen) voldoende geborgd. Uit onze (integrale) data-analyse van betalingen zijn geen ‘niet te verklaren’ afwijkingen gebleken.

Legenda	Betekenis
🔴	Urgente bevindingen in het proces; materiële bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
🟡	Belangrijke bevindingen in het proces; geen bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
🟢	Geen belangrijke bevindingen in het proces

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
VIC
Risicomanagement en fraude
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (aangevuld voor processen die per jaareinde zijn gecontroleerd)

Proces		Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Personeel- en salarisadministratie (via bureau Visma Raet)	🟡	Proces verloopt voldoende beheerst. IC is alsnog uitgevoerd. Wij vragen aandacht voor toepassing Wnt.
Wmo	🟢	Recht op zorg beter onderbouwen in het (digitale) dossier (ZorgNed). In 2023 te late aanlevering eigen bijdrage aan CAK. Beschikkingen soms niet beëindigd voor verstrekte voorziening, waardoor facturatie doorloopt. Nader intern onderzoek is uitgevoerd; geen materiële afwijking.
Jeugdwet	🟢	Zie ook opmerkingen hiervoor.
Verstrekte subsidies	🟡	Geen rechtmatigheidsfouten; VIC vraagt aandacht voor de wijze van vastleggen interne controlewerkzaamheden.
Memoriaalboekingen	🟢	Interne beheersing is beperkt. Geen bijzonderheden uit dit proces.
Risicomanagement	🟡	Risicomanagement geen verder voortuitgang. Advies verder uit te rollen in de organisatie (BUCH-breed).
Beheersing Verbonden partijen	🟡	Er zijn intern geen werkzaamheden uitgevoerd en het proces is voor zover ons bekend niet belegd in de organisatie.
Aanbestedingen	🔴	Er zijn afwijkingen van de (Europese) aanbestedingsregels. Wij verwijzen kortheidshalve naar de paragraaf Bedrijfsvoering.
Huren en pachten	🟡	Nog geen directe koppeling tussen VBS en Key2F, handmatige acties nodig, is foutgevoelig. Aansluiting is eindejaars opgesteld en verschillen zijn afdoende verklaard.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
VIC
Risicomanagement en fraude
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van en onze samenwerking met de VIC

De VIC werkzaamheden zijn uitgevoerd op basis van het vastgestelde VIC-plan 2023, gebaseerd op het zogenaamd 'Three lines of defence model'. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij mede gebruik gemaakt van de 3e lijn-werkzaamheden (de VIC) die op dat moment gereed waren.

Tijdigheid uitvoeren IC-werkzaamheden

Een punt van aandacht is de timing van de controles binnen de domeinen/teams (1e en 2e lijn). Voor het beoordelen van de effectiviteit en kwaliteit van de processen is het noodzakelijk dat voor de (belangrijkste financiële) processen de opzet en het bestaan wordt vastgelegd. Omdat dit het afgelopen jaar niet is uitgevoerd heeft de VIC alsnog voor een 6-tal kernprocessen mede op ons verzoek deze werkzaamheden uitgevoerd en vastgelegd.

Inmiddels hebben wij met het VIC-team al afspraken gemaakt voor het boekjaar 2024, onder meer ten aanzien het proces inkopen/prestatieleveringen.

Wij ondersteunen de adviezen uit de VIC

Uit de Rapportage interne controle en rechtmatigheid 2023 van de VIC lezen wij dat dossiervorming nog steeds een belangrijk punt van aandacht blijft, immers zonder een goede vastlegging kan de 3e lijn controle (VIC) de uitgevoerde interne toetsingen maar beperkt reviewen om vervolgens een oordeel te kunnen vormen over de kwaliteit van de interne beheersing zoals ingericht bij de BUCH organisatie.

De Rapportage interne controle 2023 van de VIC is weliswaar op onderdelen behoorlijk kritisch, maar geeft daarnaast ook goede adviezen en aanbevelingen om de kwaliteit van de organisatie te verbeteren. Deze adviezen ondersteunen wij van harte.

Wel willen wij graag opmerken dat de VIC haar werkzaamheden nauwkeurig uitvoert en dat de conclusievorming, voor zover dit het afgelopen boekjaar mogelijk was (zoals hiervoor is verwoord) goed is vormgegeven.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
VIC
Risicomanagement en fraude
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Risicomanagement is in ontwikkeling

Het risicomanagementproces mede opgenomen in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen/ratio Werkorganisatie BUCH 2023 en komt terug in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement in de begroting en de jaarrekening van uw gemeente. Hierin is een duidelijke uiteenzetting gegevens van de achtergrond, doelen en kaders van het risicomanagementproces binnen de organisatie.

Op dit moment worden risico's uit de organisatie gehaald en geëvalueerd mede als gevolg van de door het BBV afgedwongen actualisatie bij de begroting en jaarrekening. De uitwerking van het risicomanagement-proces is in ontwikkeling met het doel het risicomanagement verder te versterken.

De risico's bij de gemeente Heiloo zijn op basis van een risicoprofiel in kaart gebracht. De 'top 10' risico's zijn toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement. De daarmee samenhangende risico's zijn naar onze mening voldoende in beeld. Aan de beheersing van risico's vragen wij nog uw aandacht

Verantwoordelijkheid voor fraude ligt bij u en het college

De primaire verantwoordelijkheid voor de preventie en detectie van fraude ligt zowel bij u als het college van burgemeester en wethouders. Het is onze verantwoordelijkheid als accountants om door planning en uitvoering van de controle een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de financiële overzichten als geheel vrij zijn van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude (of van fouten).

Aan frauderisico's wordt gewerkt, is in ontwikkeling

Binnen de organisatie is al een opzet gemaakt van een frauderisicoanalyse en deze analyse is in 2023 geactualiseerd en besproken in uw college.

In de frauderisicoanalyse worden frauderisico's benoemd, inclusief de mogelijke te treffen beheersmaatregelen. De volgende stap in dit proces is dat getoetst wordt of de beheersmaatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd zoals ze zijn bedacht en of deze beheersmaatregelen voldoende zijn om de geformuleerde risico's af te dekken.

In de VIC zijn op onderdelen frauderisico's al meegenomen / geraakt. Dit proces is nog in ontwikkeling. We denken onder meer aan de wijze van vastlegging, evaluatie of de beheersmaatregelen bestaan en voldoende effectief zijn.

Fraude in de controleverklaring

Wij zijn verplicht om in onze controleverklaring een aparte sectie op te nemen over fraude. Hierin staat welke werkzaamheden wij hebben uitgevoerd om frauderisico's te onderkennen die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang en om deze risico's te mitigeren. In de verklaring zullen wij ook opnemen wat de belangrijkste waarnemingen en uitkomsten

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
VIC
Risicomanagement en fraude
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Frauderisico's in onze controle

Naast het betrekken van de concept interne frauderisicoanalyse moeten wij op basis van onze beroepsregels de volgende aanvullende werkzaamheden uitvoeren in het kader van fraude:

- Het uitvoeren van een eigen risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid worden afgezet tegen de kans en de impact;
- Frauderisico's bespreken met de gemeenteraad, het college en de gemeentesecretaris;
- Beoordelen of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding geven tot een verhoogd risico;
- Beoordelen of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Integrale analyse van de financiële administratie op ongebruikelijke boekingen, zoals onverwachte verschuivingen tussen budgetten en/of kredieten;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Nadere werkzaamheden uitvoeren van een proces/transactie in het kader van onvoorspelbaarheid.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn tot op heden geen bijzonderheden voortgekomen.

Geen belangrijke signalen voor integriteitschendingen

Op basis van de informatie verkregen van de vertrouwenspersoon van uw gemeente hebben wij geen belangrijke signalen ontvangen met betrekking tot Integriteitschendingen van eigen medewerkers.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
VIC
Risicomanagement en fraude
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van uw IT-omgeving en innovatie in de interne beheersing

Algemeen

Dit jaar hebben wij de controle van uw jaarrekening gegevensgericht uitgevoerd. Hierbij hebben wij mede gebruik gemaakt van steekproeven die voor een groot deel door uw VIC zijn voorbereid. Tijdens onze gegevensgerichte werkzaamheden hebben wij geen indicatie gekregen dat er in het kader van de jaarrekening een acute bedreiging bestaat voor de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Uw IT-processen zijn daarbij voldoende op orde om onze controles uit te voeren.

IT-audit 2024 uitgevoerd

Wij hebben de rapportage ‘rapport feitelijke bevindingen IT-audit 2023 IT General Controls’ d.d. 7 mei 2024 van de IT-auditor beoordeeld. De IT-auditor heeft de opzet, bestaan en werking van de interne beheersmaatregelen voor het waarborgen van de betrouwbaarheid (integriteit en vertrouwelijkheid) en continuïteit van de geautomatiseerde verwerking van de financieel gegevens voor de applicaties Key2Finance, YouForce en ZorgNed beoordeeld. Ook de onderliggende infrastructuur en het beheer waar deze applicaties op draaien is hierbij inbegrepen.

De overall conclusie van de uitgevoerde werkzaamheden is dat de (verwachte) interne beheersmaatregelen - de IT general controls - zijn opgezet en geïmplementeerd voor wat betreft de essentiële onderdelen. Op basis daarvan is geoordeeld dat de gebruikte applicaties en onderliggend infrastructuur voldoende betrouwbaar is om in het kader van de jaarrekening(en) op te kunnen steunen.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

In april 2024 heeft de Rijksoverheid met provincies en gemeenten afspraken gemaakt over hun financiën. Hieronder hebben wij de belangrijkste afspraken op een rijtje gezet.

Streven naar minder specifieke uitkeringen

Om in de toekomst verantwoordingslasten te beperken en bestedingsvrijheid te bevorderen wordt, naast de lopende inspanningen om de financiële verhoudingswet aan te passen, een plan uitgewerkt om te komen tot een vermindering van het aantal (nieuwe) specifieke uitkeringen.

Financiering Wmo wijzigt

Een andere afspraak die gemaakt is, is om gezamenlijk te werken om de beheersbaarheid van de uitgaven in relatie tot de wettelijke zorgtaken van de Wmo 2015 te borgen. Het Rijk en gemeenten gaan zich samen inspannen om het openeinde-deel van de regeling te beëindigen.

Afgesproken is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van de) Wmo 2015 niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende, geobjectiveerde indexering ontwikkeld die rekening houdt met de kostenontwikkeling en demografie en vergrijzing. In juni 2024 wordt een voorstel besproken op welke wijze die uitgangspunten verder worden uitgewerkt, ook in samenhang met het al lopende houdbaarheidsonderzoek.

Ook op het fysiek domein zijn er ontwikkelingen

In het fysiek domein spelen een aantal fundamentele ontwikkelingen die veel van gemeenten vragen. Erkend is dat er onderzoek nodig is naar de vraag of de bbp-systematiek evenredig meebeweegt met de ontwikkeling van de kosten op de beleidsterreinen openbaar vervoer, infrastructuur en natuur. Ook hierbij gaat het om de balans tussen ambitie, taken, middelen en uitvoeringskracht. Voor deze drie beleidsterreinen zal tot een verdere concretisering van de handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen worden gekomen.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Duurzaamheidsrapportage komt eraan

Als onderdeel van de Europese Green Deal heeft de Europese Commissie de nieuwe Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd.

De CSRD is op dit moment alleen van toepassing op de B.V. en N.V. en op organisaties van openbaar belang. Door grote OOB's met meer dan 500 werknemers moet de CSRD voor het eerst worden toegepast voor verslagen die in 2025 worden gepubliceerd, betrekking hebbend op boekjaar 2024. Het is nog onduidelijk of en wanneer gemeenten ook verplicht zullen worden een duurzaamheidsverslag op te stellen. Dit hangt af van de manier waarop de Nederlandse wetgever de CSRD zal gaan implementeren. De Nederlandse wetgever kan bijvoorbeeld het toepassingsbereik uitbreiden door onder andere gemeenten te verplichten een duurzaamheidsverslag op te stellen. Wij verwachten echter dat decentrale overheden hun maatschappelijke verantwoordelijkheid zullen nemen en niet achter kunnen blijven in het opstellen en openbaar maken van duurzaamheidsrapportages.

Ondanks dat er nu nog geen verplichting is voor uw gemeente, kan ESG (Environment (Milieu), Social (Sociaal) en Governance (Bestuur)) toch een relevant thema zijn. Het kan voorkomen dat organisatie binnen uw gemeente of leveranciers aan de CSRD/ESG eisen moeten voldoen. Zij kunnen dan informatie bij uw gemeente opvragen voor onder meer hun eigen ESG-rapportage. Indien dit het geval is, raden wij u aan om in een vroeg stadium met deze partijen te overleggen, zodat u weet wat er aan de te verstrekken informatie wordt verwacht.

De ESRS vereisen rapportering over een breed scala aan ESG-onderwerpen, zowel voor de eigen activiteiten van uw gemeente als met betrekking tot de waardeketen. Om als gemeente aan de eventuele ESG-regelgeving te kunnen voldoen, vergt dit de nodige voorbereiding. De hoeveelheid voorbereiding zal mede afhangen van de parameters die voor gemeenten zullen gaan gelden. Assurance met een beperkte mate van zekerheid door een onafhankelijke assurance-dienstverlener zal verplicht zijn. Wij bevelen uw gemeente aan de ontwikkelingen nauwlettend te volgen, inclusief de gevolgen daarvan voor de adequate betrokkenheid van uw gemeenteraad.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2023.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporterings-toleranties dan voor andere onderdelen van de jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:
- EUR 12.500 indien de omvangsbasis kleiner of gelijk is aan EUR 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan EUR 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan EUR 1.000.000;
- EUR 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan EUR 1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Hierna hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen.

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
BZK C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
BZK C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
BZK C55	Aanpak energie armoede	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
BZK C92	Regeling specifieke uitkering informatiepunten Digitale overheid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
BZK C94	Regeling verstrekking specifieke uitkering gemeenten verduurzaming eigenaars, woonverenigingen en woon coöperaties	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
IenW E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
IenW E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
EZK F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie

De belangrijkste bevindingen uit de controle van de WNT-verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: https://www.topinkomens.nl

Controleverklaring bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2023 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)	
Aantal topfunctionarissen	U heeft twee topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening.
Aard dienstverband	De griffier en de gemeentesecretaris zijn beide in dienstbetrekking.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2023 geen ontslag-vergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie

Wij zijn gedurende de gehele controle onafhankelijk geweest van uw gemeente

Een belangrijke kernwaarde van onze beroepsgroep is dat wij onafhankelijk zijn van het orgaan dat de jaarrekening opstelt. Bij uw gemeente is dit gewaarborgd omdat de gemeenteraad onze opdrachtgever is en het college verantwoordelijk is voor het opstellen van de jaarrekening.

Wij hebben de naleving bewaakt van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van ETL Assurance & Overheidsaccountants en de onafhankelijkheidsafspraken met uw gemeente. Wij bevestigen dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen werkzaamheden uitgevoerd die buiten de kaders van onze overeenkomst vallen. Een andere maatregel die wij genomen hebben is dat alle teamleden die betrokken zijn bij de controle van uw gemeente, persoonlijk hebben verklaard dat ze onafhankelijk zijn van uw gemeente. Deze verklaring is in ons controledossier opgenomen.

Belangrijkste boodschappen
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie

Belangrijke onderwerpen en aandachtspunten die wij met u hebben gecommuniceerd

Als ETL Assurance & Overheidsaccountants vinden wij het belangrijk om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste onderwerpen en aandachtspunten van de controle aan u hebben gerapporteerd. Dit hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Controleplan	managementletter	Accountants-verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●		
Bevestiging van onze onafhankelijkheid	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving		●	●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.		●	●
Ons standpunt over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente		●	●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's.	●		●

GEMEENTE HEILOO

ETL ASSURANCE & OVERHEIDSACCOUNTANTS

Bedankt voor de fijne samenwerking